

A gidiáigba-déé

Agidáagba-dées kutoluú

Agidáagba-dées ñba waagáliná 'Kaláña' ge
bika bēnzéé 'Dikééniwá'. Báagálu Káláña né,
nge beedéé Dancó; ñna ge baagálu bokóni bosúu
búu nakúru-daá bánýáá ñnaamú síst: 'Kanjaawú'.
Bánýáá Kanjaawú dó né, bigés lizóo ge. Kúboni
weeni weegédé we níbáawo né, ilé ge bánýáá
'Ngí-Táágbá'. Mēndéé Ngí-dées Táágbá ge bítbít
síst: Agidáagba-dées.

Bowe ñnaamú ge wíre bujóo né, nge baalí
Kanjaawú-daá bakpa búu-kidarawo ñgu dcozi. ñna
ge boosúu bedéé kiyaku bánýám kudongoliyóo.
Bowe ñnaamú bilé..., háli wúrowá nowéle idi
kowúrúo. Tocozo ñní Wúro-Kípra ezá-daá ge baamu
Jáama; bika Wúro-Caá-Samá, ilé mu Faránsi.

Agidáagba-dées ñba dawaalínáa ge Dancó ñba;
bika benewáa ge Kóólináa ñba, na Kejikánjé ñba;
baríña, bajaa kúduwú ge.

Agidáagba-dées, na Kóólináa, na Kejikánjé,
bedéé sóózi wensí bánlám si né, na Dancó ñba
duwú, baríña, bedéé sóózi kées kúduwúsi ge. Dancó
ñba-dées lizóo ge 'Kebíga'. A bigés wúro naáru
waazí téédu tím tinaazááni tidaá, asée Dancó
lizóo waawíli kiwíluu téédu tiganáa iyuú batilí
síst nabúru waalá bedéé ñní naáru.

Agidáagba-dées danjá, kowurási 6 ge

beegéđi. Lođo híńi waagáguńi ná đoo bedés đanjá.
Wúro umú ge bánýáá síst; Wúro-Bodé, (Baanya-dés).

Agidáagba-dés, đánnáa kowuro-bóóni 4:

1.) Wúro-Baanya-dés	3.) Wúro-Akoríko-dés
2.) Wúro-Jobó-dés	4.) Wúro-Kúra-dés.

Wúrowá wenbá beedí kowúroo đoo đanjá háńi
kífadé đina né, bedés y-ńá ndó; baa weení na
edés kowuro-boowó:

-Ngi-Táágbá, ńlé woozuu ná téedí.

1.) Wúro-Jobó	(Wúro-Jobó-dés)
2.) Wúro-Ađóm	(Akoríko-dés)
3.) Wúro-Kúra	(Wúro-Kúra-dés) ńlé
waamu ná Jáámáwá.
4.) Caá-Samá	(Baanya-dés) ńlé
waamu ná Faráństwá.
5.) Wúro-Akóndo	(Akóndo-dés) Wúro

umú né, edés tóm waalá đóni pááá buđskéena
amúuzé. Biyyéle edés sím-wóró né, edés ńba
weeze téedí, káma, waanáazi ńráa buđskéé na
ońko. Baa na sinje wíre kúna ge nyáádála

Agidáagba-dés nbóózi síst: báwli nya Akóndo-
dés, barína beeyéđi buté.

6.) Wúro-Bodé, ńlé waagálízi ná téedí. kúderewu-
daá. Edés kowuro-boowó ge (Baanya-dés).

7.) Wúro-Buraáma	(Wúro-Jobó-dés).
8.) Wúro-Akoríko Aláasan	(Wúro Akoríko-dés)
9.) Wúro-Kúra Táayiru	(Wúro-Kúra-dés). ńlé
idíi na kv kowúroo đó.

Dikééníwá baasí, sésédíwá ndíndí ge Agidáagba-dés: Móólá, Kóóli, Níccés, Sengbowá, Dááruwá, Nowóowá, Nánta.

Agidáagba-dés íba-dés kangara né, téédí ríngá waadá ná, noó bacáa kv. Bedés kúboní ge bányáá síst: Búkari-Faadínt. Bedés kangara kím kínveríi bedés weezuú na ~~allaííya-foozí~~ Weení ríngá síst alá trawó juutá né, kangara kím kínwílíí kv budúvó uzírs.

Agidáagba-dés lizásí:

Agidáagba-dés lizásí kés 5: Kanjaawó, Káńnyáází, Kúbiyóo, Nbo-Nbo, Caá-Buruú,

Kanjaawó né, kelé kegés fooroó ge. Conjoná-désere, búka kozuwáa. A síst baláa ks, kelimbíré cángbála ge bányáá ks. Amá, kowená kwílíívo nakúru kánwílíí téédí-daá. Kángelízíí kadí ksdés nań abaalú ge ukónt wóngilím téédí-daá. Bedés nań umó né, ína daána nomínt bedéngeszi. Na kúbonáa wooyúú batulíí bulé né, na bakpa nań umó boboná bakálaa ks.

Kúbiyóo né, kelé kegés booniyóo-désere ge. Kanjaawó-dés bú naáru nbulé kelé. Wenbí íngínáa bányáá Kanjaawó né, bulé duduó ge kań. Nbo-Nbo duduó kés booniyóo. Amá, Kanjaawó-dés bú naáru duduó nbulé. Wenbí íngínáa bányáá Kanjaawó né, bulé duduó ge bányáá kań.

Káńnyáází kelé né, ksdékés Kanjaawó-dés

bú. Kelé ksgés búúre ge. Bánlaá ke kelimbíré
báa wendé abaalú. Téeéwu ge kóngonáa.

Caá-buruú né, kelé kjojóó ge nyaa
yíkayóo dó; búnyo ads ge bika bíngbanáa
sóbódaá. A búni waadála, bínyáa, na búkálízí
kífasi. A sí baláa ke, kelimbíré kúfuluúde
báa wendé ge bánlaá ke. Téeéwu dudu ge kóngonáa,
ná weezuú na alaafíya.

Tóo, wenbí Agidáagba-dás yáási kés bú
né nbulé.

Mogoobiya alaa na abaalaa Tem kaladaa,
takarada kina, kigee kunvulisi daazaa-ge ge.
kinwili daa caanadom wenti doo dajajamaa
wala ba ge dedee teevulasi woozuu susuwu
ne.

Amá, denveerim mi sasu: teedu ciko ge
dambuzi duma. Bilé né, a weeni nyi sasu:
wena bidée zafuluude teedu naturu-roozí
né, wambuzi kama daa wenti tirina tawe
né, bika diblizi dnyoozi dila hana
tuganaa daniam ti ne.

Dedee adreesi ndo:

Tem maadi EDITEM

B.P. 171 Sokode.

Mugoobu: Caanyawo Kpeguuni "Mooru "

1ere edition Juin 1986.

2eme edition Juillet 1989.